

ORGANIZIRANA SJEMENSKA I MERKANTILNA PROIZVODNJA RATARSKIH KULTURA NA PÓVRŠINAMA INDIVIDUALNIH GOSPODARSTAVA

Individualna gospodarstva u općini Ludbreg predstavljaju najveći dio ukupnih kapaciteta za poljoprivrednu proizvodnju. Da bismo potvrdili ovu konstataciju, dajemo nekoliko osnovnih podataka o našoj općini.

Na sjeverozapadnom dijelu SRH nalazi se područje općine Ludbreg na površini od svega 223 km², dakle spada u grupu manjih općina. Obradivih poljoprivrednih površina ima svega 14.500 ha. Ovdje sada živi 22.340 stanovnika (prema popisu iz 1971), prema tome dolazi 100 stanovnika na 1 km². Do nedavno naše je područje bilo dominantno poljoprivredno. Industrija i druge djelatnosti bile su slabo zastupljene. No, u posljednjim godinama znatno su se razvile i te druge djelatnosti.

U društvenom sektoru poljoprivrede postoji oko 850 ha obradivih površina, što predstavlja 5,86 %, dok je ostalo u vlasništvu individualnih gospodarstava što iznosi 94,14 %. Da bi se dobila potpunija predodžba poljoprivredne strukture individualnih gospodarstava, iznosimo podatak da je poljoprivredna površina općine rascjepkana u oko 110.000 parcela. Cjelokupni stočni fond — osnovno stado — nalazi se u individualnim gospodarstvima.

Ovih nekoliko osnovnih podataka dovoljno govori o stanju u poljoprivredi i na selu. Neminovno, kao nužnost, proizlazi intenzifikacija poljoprivredne proizvodnje, kako bi se stvorio dohodak za egzistenciju tog poljoprivrednog stanovništva. Veći se dohodak, uz ostalo, postiže organizirano, jer pojedinačno ovakva gospodarstva ne mogu nešto značajnije postići.

Već vrlo rano 20-tih godina, a naročito 30-tih godina ovog stoljeća dolazi do organizirane poljoprivredne proizvodnje u ovom kraju i time do intenziviranja proizvodnje, te na taj način stvaranja nužnih prihoda za život. U to vrijeme nije obuhvat poljoprivrednih gospodarstava bio značajan, to su bila uglavnom veća gospodarstva. Pozitivan utjecaj u to vrijeme na proces organizacije i intenzifikacije poljoprivredne proizvodnje imale su sjemenarske zadruge u Podravini, zatim Tvornica mineralnih gnojiva (superfosfata) »Danica« u Koprivnici, štedno-kreditne zadruge i na koncu nekoliko naprednih — progresivnih upravitelja — agronoma kod vlastelina Draškovića, koji su davali stručne savjete i pomagali u organiziranju poljoprivredne proizvodnje.

Vrijeme od oslobođenja 1945. do sada možemo uvjetno promatrati kroz dva razdoblja u smislu organizacije poljoprivredne proizvodnje. Prvo je razdoblje administrativnog upravljanja ukupnom privredom, kolektivizacija u poljoprivredi, te plansko usmjeravanje i određivanje strukture i obima po-

ljoprivredne proizvodnje. U ovom razdoblju nije bilo moguće utjecati na mijenjanje strukture proizvodnje pa ni postići veći dohodak. U ovom su, dakle, razdoblju subjektivne snage, poljoprivredni stručnjaci, veoma malo mogle utjecati na tokove poljoprivredne proizvodnje.

Drugo razdoblje počinje već od 1953. godine. Sada već dolaze do djelovanja tržišne zakonitosti, naravno uz plansko usmjeravanje društvene zajednice, ali ipak u sve manjoj mjeri. Organizirana je poljoprivredna služba, koja putem poljoprivrednih stručnjaka koji se nalaze u poljoprivrednim stanicama, stručnom pomoći, usmjerava poljoprivredne zadruge u smislu organizacije, izbora proizvodnje i izravno stručno osposobljava individualne poljoprivredne proizvođače, te ih na taj način potiče na intenzifikaciju proizvodnje, kao i na to da se pristupi proizvodnji onih kultura koje daju veći dohodak po jedinici površine, a tržište takve proizvode traži.

Organizirana sjemenska proizvodnja na površinama individualnih gospodarstava

Rekli smo već da tradicija sjemenarske proizvodnje u Podravini datira iz predratnog perioda. Poznate su livadarske zadruge Đurđevca, Virja, Koprivnice i drugih mjesta. Poljoprivredni proizvođači ludbreškog područja u manjem su broju proizvodili sjeme trava i djetelina i bili su članovi tih sjemenskih organizacija. Poljoprivredni su proizvođači, međutim u mnogo većem obimu koristili organizirano djelovanje tih sjemenskih organizacija. Naime, vrijedno je prisjetiti se vrlo dobre organiziranosti i stručnog djelovanja tih sjemenara, naročito kod zasnivanja umjetnih livada na preoranom prirodnim livadama, koje su davale niske prinose s vrlo lošim botaničkim sastavom trava, gdje je bila zastupljena uglavnom korovska flora.

Ističemo ovaj primjer organiziranog sjemenarstva u proizvodnji livadskog sijena, kojim bi se i danas mnoge organizacije mogle pohvaliti da ga imaju. Poljoprivredni proizvođač koji je želio zasnovati umjetnu livadu, poslao je uzorak tla s parcele, a sjemenska organizacija na osnovu pedoloških svojstava tla sastavila je travnu-djetelinsku smjesu i dala je proizvođaču s uputama za sjetvu, te ga upoznala s drugim agrotehničkim zahvatima koji su potrebni u proizvodnji kvalitetne krme. Na žalost, organizirane proizvodnje sjemenatrava i djeteline u ovom kraju više nema, a nije predmet ove teme iznositi razloge nestanka te proizvodnje, no posljedice ovakvog načina rada svima su nam poznate.

Zadržat ćemo se na organiziranoj sjemenarskoj proizvodnji u ludbreškoj općini koja još i danas postoji.

Zahvaljujući poljoprivrednim proizvođačima, malobrojnim sjemenarima i također malobrojnim u ono vrijeme agronomima, zatim naprednim gledanjima i akcijama društvenih faktora, te povoljnim klimatskim uvjetima, u 1954. godini osnovana je u Ludbregu sjemenarska zadruga. Proizvodilo se sjeme, trava, djetelina i konoplja.

Broj sjemenskih kultura postupno se širio, a neke su se i napuštale, već prema zahtjevima tražišta i utjecajima na to tržište, zbog objektivnih, a naročito zbog subjektivnih faktora.

Sva se sjemenska proizvodnja obavlja na površinama individualnih gospodarstava, pa se i broj proizvođača postupno povećavao. S vremenom se također mijenjala i organizacija, tako da je kasnije djelovao savez sjemenskih zadruga, pa specijalizirana sjemenska organizacija »Zrno«, sve do današnjeg PK »Bednja« u Ludbregu u kojem je organizacija sjemenarstva uz ostalo zadatak OOUR-a »Kooperacija«.

Osnovna, glavna proizvodnja po količini i broju individualnih gospodarstava jest proizvodnja stočnih repa. Već preko dvadeset godina proizvodi se sjeme stočnih repa. Počelo je 1957. godine u skromnim količinama. Danas je ova proizvodnja potpuno ovladana sa stručnog i tehničko-tehnološkog gledišta. Godišnja proizvodnja iznosi oko 500 tona što zadovoljava potrebe jugoslavenskog tržišta. Postoji mogućnost proizvodnje ovog sjemena i u većim količinama, dakle, sjeme bi se moglo izvoziti.

Upornim radom poljoprivrednih stručnjaka naše organizacije, a uz suradnju stručnih i znanstvenih radnika brojnih organizacija i institucija iz oblasti sjemenarstva SRH i sjemenskih trgovačkih kuća, ova proizvodnja zadržala se i proširila unatoč teškoćama i problemima koji su poznati u sjemenarstvu. Naravno, ovdje ne smijemo izostaviti individualne proizvođače koji su na svojim površinama realizirali ovaj posao uloživši mnogo truda i uvijek dosljedno provodili upute stručnih službi. Kroz dvadesetogodišnji rad taj naš poljoprivredni proizvođač postao je u pravom smislu riječi sjemenar — specijalista, koji već vrlo dobro zna kako treba strogo voditi računa o svim zahvatima u tehnologiji proizvodnje da bi se dobilo pravo, čisto, sortno sjeme od kojega mnogo zavise prinosi u proizvodnji stočnih repa po količini, a naročito po kvaliteti.

Iako se poljoprivredni proizvođači godinama bave proizvodnjom ove dvogodišnje kulture i premda je rasađivanje i žetva mehanizirana, još uvijek je potrebno uložiti prilično živog rada.

Taj živi rad dolazi do izražaja za jesensko vađenje presadnica, trapljenje, u proljeće za pripremu i rasađivanje, a u toku vegetacije za druge agrotehničke zahvate, naročito za zaštitu. Sve to ovi ljudi rade s mnogo entuzijazma, a možemo reći čak i ponosa. Kad kažemo ponosa, želimo to objasniti. U nekim našim selima smatra se lošim gospodarom onaj koji nije sjemenar, koji ne proizvodi sjemensku robu i on se smatra manje vrijednim. Ovakav proizvođač ne postaje se »preko noći«, već upornim radom godinama. Međutim, bilo je i loših godina, teških trenutaka. Trebalo je izvršiti rajonizaciju proizvodnje pojedinih sorata zbog sortne čistoće, dakle osigurati prostornu izolaciju. Bilo je potrebno po neku parcelu i preorati, uništiti herbicidima da bi se osigurala nužna prostorna izolacija. U zadnjih desetak godina tih problema više nema jer su između kombinata i individualnih gospodarstava uspostavljeni vrlo dobri odnosi, tako da se dogovaranjem, bez ikakvih teškoća utvrđuju rajoni proizvodnje pojedinih vrsti i sorata sjemenskih kultura, a sve u zajedničkom interesu da se tržištu daje sigurno čisto sortno sjeme.

Dajemo nekoliko podataka za 1977. godinu.

Tabela 1 Sjemenska proizvodnja u 1977. god.

V r s t a	Broj ind. gosp.	Površina u ha	Prosj. prinos q/ha
Stočna repa	450	200	25
Cikla	14	8	18
Blitva	10	3	14
Stočna mrkva	32	25	10
Jestiva mrkva	10	4	8
Inkarnatka	56	15	9
Trave	43	11	6
Grah	78	22	5
Salata	16	3	3,5
Cviječće	26	3	3,5
U k u p n o	735	294	

Iz ove tabele je vidljivo:

1. da se 735 individualnih gospodarstava bavi sjemenarstvom, od toga čak 450 gospodarstava proizvodi sjeme stočnih repa;
2. da se oko 300 ha oraničnih površina nalazi pod sjemenskim kulturama, a od toga čak na 200 ha proizvodi se sjeme stočnih repa;
3. da imamo osposobljenog pravog individualnog proizvođača-sjemenara za ovakvu vrlo delikatnu proizvodnju koji prihvaća proizvodnju sjemena velikog broja vrsta bilja pa čak i proizvodnju sjemena cvijeća.

Moramo također spomenuti ekonomski interes koji se ostvaruje u proizvodnji sjemena za individualnog proizvođača i naše organizacije. Ovaj je faktor uz sve dosada spomenuto u velikoj mjeri pridonio tome da imamo dobro organizirano sjemenarstvo i osposobljenost individualnog proizvođača za tu sjemensku proizvodnju tako da je sjemenska proizvodnja u našem kraju već tradicija.

Slobodni smo kazati bez pretjerivanja, da su rijetki primjeri ovako organizirane sjemenske proizvodnje određenih vrsta sjemena na individualnim gospodarstvima, pa bi i ovaj, naš primjer trebao poslužiti uvjerenju da je moguće organizirati sjemensku proizvodnju svih sjemenskih kultura u ovim jugoslavenskim klimatskim uvjetima za jugoslavenske potrebe, a i za izvoz.

Trebalo bi, dakle, učiniti napore da se već jednom dogovorimo i da stavimo točku na razjedinjenost i neorganiziranost svih subjekata u procesu stvaranja novih sorata (selekcija), proizvodnji sjemena, obradi i do-radi i prometu sjemena. O tome će vjerojatno biti više riječi u »Programu sjemenarstva u razdoblju 1978 — 1980. u SRH« koji će program ovdje danas iznijeti kolega inž. Pavao Benašić.

Što dalje učiniti za unapređivanje sjemenarstva na našem području? Naše akcije su usmjerene:

I Naporima da se postigne što veća organiziranost, povezanost, sigurnost u proizvodnji i ekonomici u dva pravca i to:

1. Samoupravnom dogovaranju i sporazumijevanju između OOUR »Kooperacija« kao organizatora proizvodnje i individualnih proizvođača koji svojim sredstvima i radom proizvode sjemenje.

2. Da se također samoupravno, dogovorno izvrši podjela rada na relaciji OOUR »Kooperacija«, te znanstveno-stručne ustanove, organizacije dorade i prometne organizacije, odnosno da se svi nađemo u stvorenom zajedničkom dohotku, tj. od proizvođača do finalista koji plasira sjeme na tržište i da se SAS-om utvrdi učešće u dohotku prema uloženom radu i sredstvima.

I u dosadašnjem radu odvijali su se vrlo dobri poslovni odnosi u oba spomenuta pravca. Potpisani su samoupravni sporazumi s nekim od učesnika u ovom poslu. Navodimo npr. da su takvi sporazumi potpisani sa znanstveno-stručnim organizacijama i prometnim organizacijama. Suradnja je zadovoljavajuća, no ponekad ima i problema koje nastojimo dogovorno riješiti u čemu smo do sada imali mnogo uspjeha. Zajedno ćemo dakle ostvariti ekonomsku korist za sve učesnike. Također smatramo da proizvodnjom svih sjemenskih roba u zemlji ujedno vršimo i naš društveni zadatak da bismo se oslobodili uvoza i na taj način pridonijeli bržem razvoju naše društvene zajednice.

II Moramo raditi na stvaranju novih i boljih sorata selekcijom, a također introdukcijom uvesti strane sorte, koje naravno moraju biti bolje od sadašnjih i domaćih selekcija. Na ovom smo poslu već nešto učinili u suradnji sa znanstveno-stručnim organizacijama, nekim prometnim organizacijama, a uz punu pomoć i suradnju Sekretarijata za poljoprivredu SRH. U daljnjem našem radu moramo biti jedinstveniji, bolje organizirani, samoupravno da se dogovaramo i otklanjamo možebitne prepreke kako bismo dali proizvodnji najbolje sorte krmnog bilja i na taj način stvorili veći dohodak.

Organizirana merkantilna biljna proizvodnja na površinama individualnih gospodarstava

Polazeći od uvodno iznijetih podataka o obradivim površinama, broju stanovnika, posjedovnoj strukturi i velikom broju parcela, zatim da glavni prihod stanovništva potječe od poljoprivredne proizvodnje, poljoprivredna proizvodnja se nije mogla ostaviti da se odvija stihijno. Trebalo je osigurati takav dohodak za uzdržavanje tog brojnog stanovništva.

Ako pogledamo malo unatrag, koristimo se starijim podacima, dolazimo do konstatacije da su individualna gospodarstva na području ludbreške općine, a i mnogo šire, zapravo najvećeg dijela sjeverozapadne Hrvatske, gospodarstva stočarskog tipa, a promatrajući ih s gledišta finalnih proizvođača koji se iznose na tržište i izvor su dohotka. Ovakva konstatacija još i da-

nas vrijedi, no u manjoj mjeri. Međutim, dogodile su se velike promjene uvođenjem u proizvodnju novih kultura. u biljnoj proizvodnji. Jedan od primjera je sjemenarstvo o čemu smo prije govorili. Industrijske i druge djelatnosti koje su razvijene u posljednjim godinama također imaju utjecaj na mijenjanje orijentacije u poljoprivrednoj proizvodnji.

Tabela 2 Struktura sjetve i prinosi u 1976. godini

Kultura	Površina ha	Prinos q/ha	Učešće u oran. površ. %
Pšenica	3.025	39,64	26,85
Kukuruz	5.425	52,71	48,76
Krumpir	950	120	8,43
Ostalo povrće	338	—	3,00
Sjem. kulture	300	—	2,66
Travno djet. smjese	1.227	100	10,30
Livade	2.812	70	—

Tabela 3 Upotreba gnojiva po 1 ha u 1976. godini

	Jed. mj.	Količina
Stajnjak	q	110
Miner. gnojivo	kg	508
Čisto hranjive		
N	kg	94
P	kg	33
K	kg	36
NPK	kg	163

Podaci iz ANKETE — koju je izvršio Institut za ekonomiku i organizaciju poljoprivrede Fakulteta poljoprivrednih znanosti Zagreb.

Opdatke iz ovih tabela mogli bismo upotrebljavati za objašnjavanje mnogih procesa. Oni su rezultat naslijeđenog stanja, a također i organiziranih akcija stručnih i društvenih snaga na tokove tih procesa.

Za sada ukazujemo na tri vrlo uočljiva momenta

1. Da je biljna proizvodnja na individualnim gospodarstvima relativno interzivna. O tome svjedoče prosječni prinosi pšenice i kukuruza, što je uz ostale organizacijske i tehnološke postupke rezultat i značajne upotrebe gnojiva.

2. Da je čak 9.464 ha obradivog zemljišta zasijano krmnim kulturama namijenjenih stočnoj proizvodnji što iznosi 2/3 obradivih površina.

3. Da je oko 50% oraničnih površina zasijano kukuruzom, tj. 5.425 ha što daje 2,860 vagona zrna.

U proizvodnji merkantilnih proizvoda povoljni rezultati postignuti su također kao i sjemenskoj, dugogodišnjim radom poljoprivrednih stručnjaka ranijih poljoprivrednih stanica, a naročito stručnjaka naše radne organizacije.

Često se govori i piše o tome da mali broj agronoma radi u poljoprivrednoj proizvodnji s individualnim gospodarstvima. Mislimo da ipak ovo ne vrijedi za sva područja pa tako i za naše područje i za naše agronome. Od ukupno trinaest poljoprivrednih stručnjaka u našoj radnoj organizaciji s VSS i VSS njih osam radi neposredno svakodnevno na selu u kontaktu s individualnim proizvođačima. Od ranog proljeća, od sadnje presađenica za proizvodnju sjemena stočnih repa, sjetve, sadnje povrtnih kultura, sjetve ostalih kultura, svih agrotehničkih zahvata u toku vegetacije do ubiranja prihoda u kasnu jesen, nalaze se u polju, na njivi ili povremeno na kratkim sastancima s proizvođačima da bi davali stručne savjete ili vršili određene organizacijske poslove. Zimi, već početkom prosinca pa do proljetnih radova održavaju se sastanci gotovo u svim selima gdje se dogovara i programira proizvodnja za slijedeću proizvodnu godinu.

Održavaju se stručna predavanja i ovim se operativcima pridružuju i ostali poljoprivredni stručnjaci tako da se nastupa organizirano, a svrha je dati individualnim proizvođačima upute na potrebnoj stručnoj i organizacijskoj razini.

Ovo spominjemo zbog toga što je u našoj sredini već davno utvrđena spoznaja da se dohodak stvara u procesu proizvodnje, a budući da se sredstva za proizvodnju uglavnom nalaze kod individualnih gospodarstava, to nam je zadatak da zajedno s tim proizvođačima što više stvorimo, a isto nam je i društveni zadatak razvijati i unapređivati kooperativnu proizvodnju na samoupravnim i ekonomskim osnovama čime se proces proizvodnje podružljuje.

Da još kažemo i to da je naša stručno-rukovodeća ekipa, naravno uz njezinu punu odgovornost i podršku cijelog kolektiva u kriznim situacijama, smjelo, uporno, uz cijenu rizika zadržala trenutno nerentabilnu proizvodnju pa su tako često puta krize prebrođene. Kada netko sve ovo sluša, reći će da smo neskromni, no činjenice ipak govore drugačije. To dokazuje primjer organizirane proizvodnje stočnih repa, rezultati organizirane proizvodnje ostalih kultura i relativno velika proizvodnja govedeg i svinjskog mesa, od kojih su proizvodnja svojevremeno odustali i mnogo veći kombinati od našega, mislimo veći po kapacitetima za poljoprivrednu proizvodnju.

Na našem se području, a i drugdje u sličnim sredinama, pred sve nas, pred individualne proizvođače, pred sve društveno-političke strukture postavlja pitanje što dalje činiti i kako organizirati poljoprivrednu proizvodnju, koje akcije poduzeti i što ponuditi individualnom proizvođaču da stvori dohodak i ostvari životni standard industrijskog radnika.

S obzirom na brojno stanovništvo, ograničene zemljišne površine, bilo je jasno da se prihodima od poljoprivredne proizvodnje, čak relativno dobro organizirane i intenzivne, ne može postići potreban nivo standarda za to stanovništvo. Nužno se, dakle, izvodi zaključak da je potrebno razvijati druge djelatnosti i zaposliti ljude van poljoprivrede, a naročito mlade ljude.

Izgradnjom nekoliko industrijskih pogona, danas je oko 15% stanovništva zaposleno u društvenom sektoru. Ovo još uvijek nije dovoljno, ali će se i dalje činiti napori u tom pravcu.

Svjesni činjenice da se u našim uvjetima društveni sektor u poljoprivredi neće moći uskoro objektivno znatno povećati u površinama, treba rješavati probleme poljoprivrede individualnih gospodarstava. Usporedo treba osposobljavati društveno gospodarstvo da vrši funkciju žarišta novih suvremenih metoda u sferi agrara, te da se stalno osposobljava za suradnju s individualnim gospodarstvima za rješavanje problema koji će se javljati u daljnjem razvoju.

Da bismo dali individualnim gospodarstvima prijedloge za daljnji rad i program poljoprivredne proizvodnje, povezali smo se u OOUR — Institut za ekonomiku i organizaciju poljoprivrede, Fakulteta poljoprivrednih znanosti u Zagrebu i ugovorili izradu STUDIJE pod naslovom

ISPITIVANJE KOOPERACIJE I KOOPERATIVNIH ODNOSA U POLJOPRIVREDNOJ PROIZVODNJI IZMEĐU INDIVIDUALNIH PROIZVOĐAČA I PK »BEDNJA« LUDBREG

Ova STUDIJA radi se primjenom znanstvenih metoda. Nismo žurili, nismo forsirali utvrđivanje spoznaja, da ne bismo naprečac donijeli zaključke za daljnji rad. Znanstveni i stručni radnici rade na STUDIJI treću godinu, a u 1979. godini poslužit ćemo se STUDIJOM kod daljnjeg pristupa organizacije poljoprivredne proizvodnje na individualnim gospodarstvima.

Htjeli bismo još istaći jedan zadatak koji je prisutan na našem području, a i na drugim područjima.

Proizvodnja kukuruza je na individualnim gospodarstvima veoma značajna. Oko 50 % oraničnih površina u nas je pod kukuruzom, a u drugim područjima možda je taj odnos i veći. S obzirom na već sada relativno visoke prinose koji će ubuduće svakako biti veći, mislimo da bi se poljoprivredne organizacije društvenog sektora trebale organizacijski pripremiti za prihvata otkupom tog viška kukuruza. Višak već sada postoji jer individualna gospodarstva kukuruz nude na prodaju.

Ovom poslu treba također pristupiti organizirano i to u suradnji s individualnim gospodarstvima već u toku procesa proizvodnje. Mislimo da suradnja mora biti na višem stručnom, tehnološkom i organizacijskom nivou. Naime, društvena gospodarstva trebaju individualnim gospodarstvima pomoći suvremenom mehanizacijom pobrati kukuruz u klip i zrnju i to spremite u prikladna skladišta i silose.

Poznato je da se prilične količine kukuruza, a naročito u ranijim godinama pokvare kod seljaka jer je taj povećani urod loše uskladišten, budući da taj seljak nema pravih skladišta, a također taj kukuruz nije potreban njegovom gospodarstvu.

Za osposobljavanje društvenih gospodarstava potrebno je veoma organizirano raditi, jer za taj zadatak treba imati prije svega financijska sredstva, zatim nabaviti neophodnu opremu, imati ili izgraditi skladišta i na koncu organizacijski se za to pripremiti.

Ovaj smo zadatak, da ne kažemo problem, istakli uz ostalo da bismo ga izučili i potom realizirali.

Na kraju želimo dati nekoliko napomena:

1. Ovim referatom željeli smo na ovakav način prikazati jedan dio organiziranog djelovanja u poljoprivrednoj proizvodnji na površinama individualnih gospodarstava na području općine Ludbreg.

2. Htjeli smo istaći i podvući da se na površinama individualnih gospodarstava ustrajnim i stručnim radom može organizirati i održati određena sjemenska proizvodnja. Mislimo da bi u sjemenarstvu trebalo učiniti mnogo više, organizirati proizvodnju sjemena u zemlji na društvenim ili privatnim površinama, a uvoz sjemena svesti na one vrste i sorte koje stvarno ne možemo proizvesti u zemlji. U tom smislu trebali bismo izvršiti rajonizaciju proizvodnje i samoupravno postići sporazum svih sudionika.

3. Specifičnost pojedinih područja traži drugačiji pristup rješavanju zadataka u organizaciji poljoprivredne proizvodnje. Naš je slučaj, na primjer, daleko drugačiji nego je to u nekom drugom području istočne Slavonije.

4. Potrebna je suradnja svih sudionika u cjelokupnom procesu, na što nas obavezuju Ustav, ZUR i drugi dokumenti.

5. Procesi u poljoprivredi i na selu su vrlo složeni ali se brzo odvijaju. Smatramo da sve subjektivne snage, prvenstveno znanstveni i stručni radnici poljoprivredne strukture moraju zajednički predlagati rješenja za daljnji razvoj u poljoprivredi. Zbog toga se za naše područje izrađuje spomenuta STUDIJA, a također postoji veoma široka suradnja s drugim znanstveno-stručnim ustanovama.

6. Ukoliko će ovo iznošenje organiziranog djelovanja i naznačivanje zadataka kao i problema u poljoprivrednoj proizvodnji ukupno, a posebno na individualnim gospodarstvima podstaknuti sve nas na brže rješavanje tih zadataka, smatrat ćemo da smo ovime i mi toj akciji barem nešto pridonijeli.